

Factsheet overgang Jeugdwet naar Wmo 2015

Waarborgen van continuïteit van hulpverlening aan jeugdigen

Zowel de Wmo 2015 als de Jeugdwet zijn kaderwetten, met veel open normen en begrippen. Dat betekent dat het soms onduidelijk is, hoe ver de voorzieningsplicht van het college strekt. Maar ook tot hoe lang het college op grond van de Jeugdwet verantwoordelijk is voor jeugdhulp en wanneer die verantwoordelijkheid wordt overgenomen door de Wmo 2015 of andere wetten. In deze factsheet gaan we in op de overgang van Jeugdwet naar Wmo en geven we tips voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk om de continuïteit in hulpverlening te borgen.

Jeugdhulp na het 18e jaar

Zowel ouders als jeugdigen met opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen kunnen op grond van de Jeugdwet een individuele voorziening krijgen in de vorm van jeugdhulp. Voor ouders gaat het dan veelal om ondersteuning of begeleiding bij de opvoeding van hun kind. Voor jeugdigen kan het een scala aan hulp betreffen; van laagdrempelige begeleiding tot intensieve behandeling of verblijf in een instelling. Jeugdhulp op grond van de Jeugdwet stopt doorgaans bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. De meeste vormen van jeugdhulp vallen na het 18e levensjaar namelijk onder een andere wet. Zoals bijvoorbeeld de Zorgverzekeringswet voor geestelijke gezondheidszorg of de Wmo voor begeleiding.

In uitzonderingsgevallen is het mogelijk dat jeugdhulp ook na het 18e jaar blijft doorlopen op grond van de Jeugdwet. Het gaat dan om de volgende situaties:

Situatie 1: jeugdhulp die na 18 jaar niet wordt overgenomen door een andere wet

Het gaat om hulp die niet wordt geboden door een ander wettelijk systeem (zoals de Wmo, Zvw of Wlz) én er is sprake van één van onderstaande situaties:

- de jeugdige ontving al jeugdhulp voor zijn 18e jaar en voortzetting van deze hulp is noodzakelijk

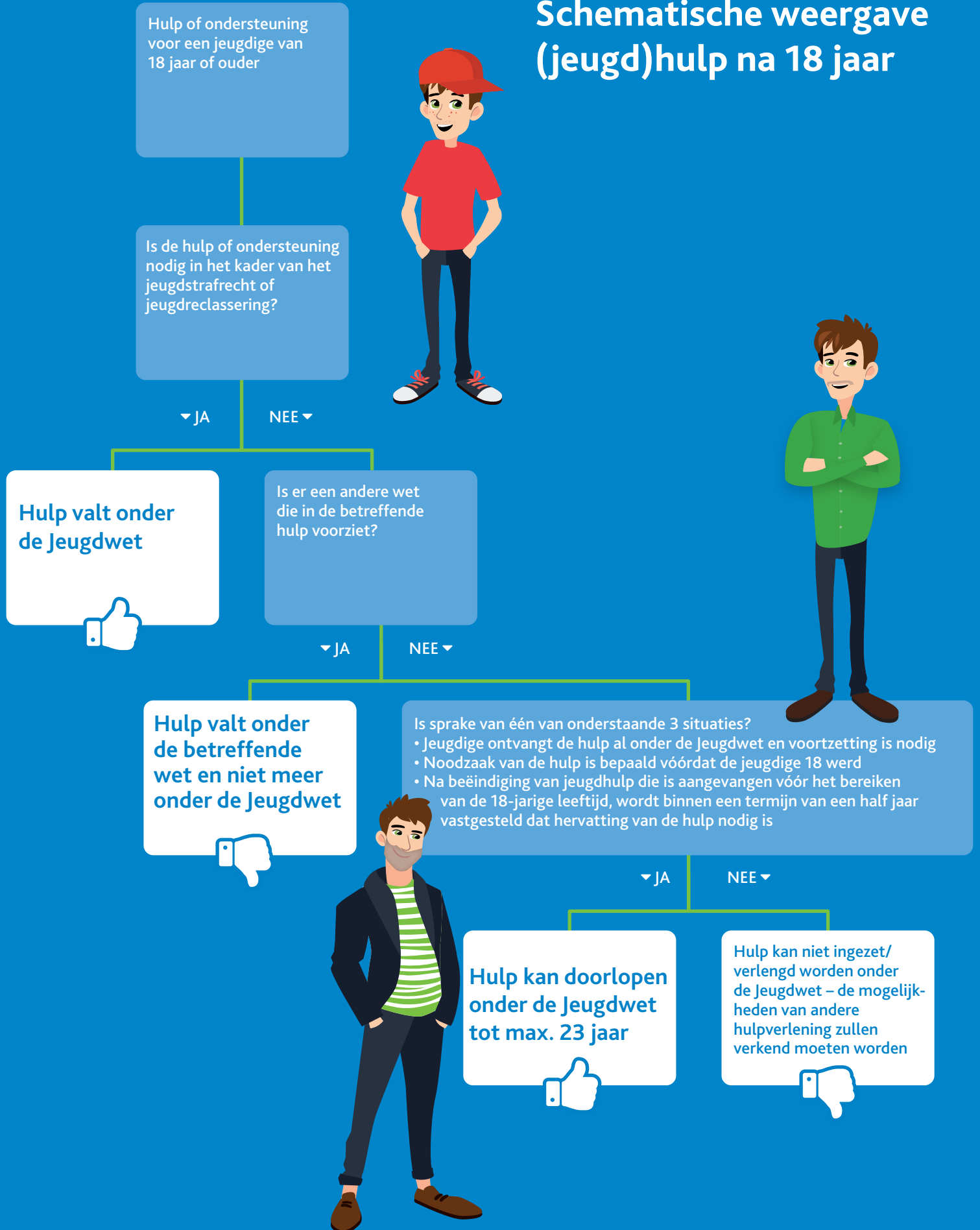
- voordat de jeugdige 18 jaar werd, is bepaald dat jeugdhulp noodzakelijk is
- na beëindiging van jeugdhulp die was aangevangen vóór het bereiken van de 18-jarige leeftijd, wordt binnen een termijn van een half jaar vastgesteld dat hervatting van de jeugdhulp nodig is.

Situatie 2: Jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht

Het betreft jeugdhulp die wordt ingezet in het kader van een strafrechtelijke beslissing of in het kader van jeugdreclassering. Alle hulp die voortvloeit uit een beslissing van de strafrechter (in het kader van het jeugdstrafrecht), kan doorlopen na het 18e levensjaar. Dat geldt ook voor de jeugdhulp die de gecertificeerde instelling nodig acht bij de uitvoering van jeugdreclassering.

In situatie 1, kan de jeugdhulp doorlopen tot maximaal het 23e levensjaar. In situatie 2 (Jeugdhulp in het kader van het jeugdstrafrecht) kan de jeugdhulp langer doorlopen. Dat heeft te maken met de leeftijdsgrenzen in het jeugdstrafrecht. Het jeugdstrafrecht wordt toegepast voor jongeren die op het moment van het begaan van het delict jonger zijn dan 23 jaar. Dat betekent echter dat ze op het moment van berechting of gedurende de tenuitvoerlegging van de straf, ouder kunnen zijn dan 23 jaar.

Schematische weergave (jeugd)hulp na 18 jaar

Voorbeelden van hulp die na het 18e jaar kan doorlopen op grond van de Jeugdwet

Zoals hiervoor beschreven zijn er 2 situaties waarin jeugdhulp kan doorlopen na het 18e jaar, namelijk in het kader van het jeugdstrafrecht (sub 1) of als het gaat om hulp die niet door een andere wet geboden wordt (sub 2).

Jeugdhulp in het kader van het jeugdstrafrecht, kan alle vormen van jeugdhulp betreffen. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om begeleiding en dagbehandeling.

Bij hulp die niet wordt overgenomen door een andere wet na het 18e jaar en dus verlengd kan worden onder de Jeugdwet, moet gedacht worden aan bijvoorbeeld pleegzorg, pedagogische (gezins) begeleiding, aanpak van specifieke gedragsproblemen, bepaalde vaardigheidstrainingen of vaktherapieën zoals creatieve therapie, dramatherapie speltherapie of muziektherapie.

Voorbeelden van hulp die overkomen naar de Wmo

Sommige vormen van hulp zullen na het 18e jaar overgenomen moeten worden door de Wmo 2015. Het gaat dan om alle hulp of ondersteuning die de betreffende jongere in staat stelt tot zelfredzaamheid of participatie. De meest sprekende voorbeelden hiervan zijn begeleiding of ondersteuning bij het leren zelfstandig te wonen (bijvoorbeeld voortzetting van een kamertrainingstraject).

Verder zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor personen met psychische of psychosociale problemen die aangewezen zijn op wonen in een beschermende omgeving. Binnen de Wmo staat dit bekend als 'beschermde wonen'. Jongeren die met deze problematiek te maken hebben, wonen veelal nog gewoon bij hun ouders. Of, als ouders door eigen beperkingen of opvoedingsonmacht niet in staat zijn een veilige woonomgeving te bieden, in een pleeggezin of gezinshuis. Ontbreekt het jongeren van 18 jaar of ouder echter aan een beschermde woonomgeving (die ze vanwege psychische of psychosociale problematiek wel nodig hebben), dan is de gemeente op grond van de Wmo verantwoordelijk voor het bieden van verblijf in een beschermende woonvorm aan deze doelgroep.

Tips voor de gemeentelijke uitvoeringspraktijk

Binnen gemeenten zijn de uitvoeringsprocessen niet altijd goed afgestemd op de continuïteit van hulpverlening aan jeugdigen na het 18e levensjaar. Ook niet wanneer die continuïteit volledig binnen het gemeente-domein geborgd kan worden, omdat het een overgang van Jeugdwet naar Wmo betreft. De volgende tips kunnen helpen bij het borgen van de gewenste continuïteit in hulpverlening:

- Zorg dat je in beeld hebt welke jeugdigen bijna 18 jaar worden, zodat je tijdig in gesprek kunt gaan over de toekomst en een plan kunt opstellen.

- Zorg dat je de afdeling 'Werk & Inkomen' betreft bij jeugdigen die bijna 18 jaar worden. Zij kunnen meedenken over de mogelijkheden rondom werk en kijken naar de inkomenspositie van de jeugdige. Vanaf het 18e jaar kan immers recht bestaan op allerlei inkomensondersteunende regelingen, zoals huurtoeslag, zorgtoeslag en bijstand.

- Betrek de jeugdhulpaanbieder bij het borgen van de continuïteit na het 18e jaar. Juist van de hulpverleners mag verwacht worden dat ze hier een beeld bij hebben en actief meedenken. Maak afspraken met aanbieders (eventueel contractueel) dat ze een bijdrage leveren aan het opstellen van een plan voor de continuïteit na het 18e jaar.

- Houd bij de inkoop van hulp rekening met jongeren die vanuit de Jeugdwet doorstromen naar de Wmo. Bepaalde vormen van jeugdhulp, zoals begeleiding of begeleid wonen (denk o.a. aan kamertraining) vallen na het 18e jaar onder de Wmo. De partijen die deze hulp leveren, moeten dus ook onder de Wmo gecontracteerd worden.